

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У процесі здійснення підприємством господарської діяльності важлива роль відводиться стратегічному управлінню. Проблемі стратегічного управління присвячено чимало наукових робіт [1-5], в яких визначено його сутність, еволюцію, методи, особливості тощо. У даній роботі узагальнено погляди науковців щодо стратегічного управління на рівні промислового підприємства.

Стратегічне управління можна визначити як процес розробки стратегії управління підприємством з метою вдосконалення діяльності. Стратегічне управління має ряд особливостей [5], які зводяться до наступного:

- 1) стратегічне управління є сукупністю якісних характеристик фірми, що стосуються майбутнього стану, але не дають детального опису стану підприємства;
- 2) стратегічне управління не зводиться до набору конкретних правил, процедур і схем і являє собою певну філософію чи ідеологію бізнесу і менеджменту;
- 3) потребує створення спеціального підрозділу, який відповідає за аналіз, розробку і виконання стратегії;
- 4) при управлінні не можна допускати жодних помилок, так як це призводить до поразки в конкурентній боротьбі.

У процесі аналізу літературних джерел [4, 5] виділено особливості концепції стратегічного управління, які полягають у такому:

- базується на поєднанні системного, ситуаційного та інших підходів до діяльності підприємства як відкритої соціально-економічної системи. Це дозволяє розвиватися підприємству у довгостроковій перспективі.
- вивчає умови, в яких функціонує підприємство, завдяки чому створюються системи стратегічного управління.
- сприяє побудові баз стратегічної інформації для прийняття стратегічних рішень.
- дозволяє прогнозувати рішення щодо розподілу ресурсів, встановлення ефективних зв'язків та формування стратегічної поведінки персоналу.
- передбачає застосування певних інструментів та методів розвитку підприємств (цілей, «дерева цілей», стратегій, «стратегічного набору», стратегічних планів, проектів і програм, стратегічного планування та контролю тощо).

Необхідно розрізнити поняття «стратегічне управління» та «операційне управління». Стратегічне управління спрямоване на створення конкурентних переваг фірми і досягнення ефективної стратегічної позиції, що забезпечать майбутню життєздатність організації в мінливих умовах [1]. Призначення операційного управління полягає у використанні вже існуючої стратегічної позиції підприємства для досягнення конкретних тактичних цілей.

Таким чином, операційне управління спрямоване на підвищення ефективності поточної діяльності компанії (в більшій мірі всередину підприємства), а стратегічне управління – на забезпечення розвитку потенціалу (в більшій мірі назовні). У цих двох процесів різні цілі: у операційного – це підтримка існуючого положення (стабілізація), мета стратегічного менеджменту – це розвиток, якась зміна.

Стратегічне управління, на відміну від операційного управління, забезпечує виживання підприємства і досягнення цілей у довгостроковій перспективі. Основну увагу вищого керівництва в процесі стратегічного управління необхідно сконцентрувати на зовнішньому оточенні для швидкої та адекватної реакції на зміни в ньому. Слід виділити деякі відмінності між стратегічним і довгостроковим управлінням (табл. 1).

Як видно з таблиці, відмінності між цими видами управління зводяться до різного відношення до майбутнього та полягають у наявності різних факторів управління.

Ідеологія стратегічного управління базується на припущенні про неможливість із достатньою мірою точності передбачати довгострокові тенденції розвитку зовнішнього середовища. Стратегічне управління містить в собі такі блоки, як:

1. Блок визначення цільових орієнтирів. Включає в себе визначення місії та встановлення стратегічних цілей.

Таблиця 1. Розмежування стратегічного та довгострокового управління

Ознака	Стратегічне управління	Довгострокове управління
за відношенням до майбутнього	Майбутнє слабо залежить від минулого	Продовження минулих тенденцій
за фактором управління	Розвиток зовнішнього оточення і його вплив на підприємство	Розвиток підприємства

2. Аналітичний блок містить у собі стратегічний SWOT-аналіз.

3. Блок розроблення стратегії – це генерування стратегічних альтернатив, вибір стратегії, формування стратегічного плану та розроблення плану реалізації стратегії.

4. Блок реалізації стратегії складається з реалізації стратегії та досягнення стратегічних цілей.

Отже, стратегічне управління є невід'ємними компонентами успішного функціонування підприємства у довгостроковій перспективі.

Література

1. Костюк И.С. Стратегический менеджмент / И.С. Костюк: Краткий конспект лекцій. – Донецк: ДонНТУ, 2010. – 164 с.
2. Довгань Л.Є. Стратегічна стійкість у системі стратегічного управління підприємством / Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько [Електронний ресурс] // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №11. – С. 115-122. – Режим доступу до журналу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/APE/2010_11/APE-2010-11/115-122.pdf.
3. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: моногр. / В.В. Пастухова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 302 с.
4. Циба Т.Є. Розвиток стратегічного управління підприємством / Т. Є. Циба [Електронний ресурс] // Науковий вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. – 2009. – №1. – С. 120-126. – Режим доступу до журналу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Eir/2009_1/120-126.pdf.
5. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: навч. посіб. / З.Є. Шершньова, С.В. Оборська – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.

Худякова Г.О.

Луганський національний аграрний університет

РОЛЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

В умовах переходу до ринкових відносин ефективна діяльність агропромислового сектору економіки нашої держави цілком залежить від забезпеченості матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами усіх його сфер, що пов'язані з виробництвом сировини, її переробкою та реалізацією кінцевої продукції. Економічна криза, що спровокувала значне зниження обсягів виробництва, призвела до посилення міжгалузевого диспаритету, ринкового дисбалансу між попитом та пропозицією, суттєвого зменшення бюджетного кредитування та фінансування і, як наслідок, фінансовий потенціал багатьох аграрних підприємств суттєво погіршився. Однією ж з основних причин такого явища вважається швидка втрата власних оборотних активів більшістю аграрних підприємств, що призвело до різкого гальмування процесу виробництва. Різке зменшення обсягів оборотних активів в аграрному комплексі призвело до диспропорції між основними та оборотними фондами, що і стало основною причиною падіння обсягів та ефективності виробництва.

В сучасних умовах економічні результати діяльності підприємств перш за все залежать від раціонального та ефективного використання усіх елементів виробництва, в тому числі й